

UCHWAŁA NR XVIII/148/2025
RADY MIEJSKIEJ W PLESZEWIE

z dnia 26 września 2025 r.

w sprawie nadania nazwy drodze gminnej w Pleszewie

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt. 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r., poz. 1153 ze zmianami), Rada Miejska uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Nadaje się drodze gminnej, położonej w Pleszewie, gmina Pleszew, biegnącej prostopadle do ulicy Armii Poznań od strony południowej i ulicy 70-go Pułku Piechoty od strony północnej, oznaczonej jako działki nr 3660/5, 3660/2, 3661/1, 23/73, 23/77, 23/79, 23/80, 3659/1, 3658/1, 24/5, 23/75, nazwę **ulica Ludwika Bociańskiego**.

2. Szczegółowy przebieg drogi określa załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza Burmistrzowi Miasta i Gminy Pleszew.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Załącznik do uchwały Nr XVIII/148/2025
Rady Miejskiej w Pleszewie
z dnia 26 września 2025 r.

UZASADNIENIE

do uchwały Nr **XVIII/148/2025** Rady Miejskiej w Pleszewie z dnia 26 września 2025 r.

Zgodnie z art.18 ust. 2 pkt 13 ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zmianami), rada gminy nadaje nazwy drogom i placom w drodze uchwały.

Droga o proponowanej nazwie ul. Ludwika Bociańskiego, stanowi własność Miasta i Gminy Pleszew.

Ludwik Bociański (1892-1970)

Urodził się 24 sierpnia 1892 r. w Pleszewie w chłopskiej rodzinie Wojciecha i Wiktorii ze Stefaniaków. Rodzice dołożyli wszelkich starań, by wychować go po katolicku i w duchu miłości do Ojczyzny. W okresie zaborów matka uczyła go języka polskiego, ojczyściej historii, literatury i piosenek. Odnosiło się to także do pozostałego siedmiorga rodzeństwa, z którego starsza siostra Maria była główną inicjatorką strajku szkolnego w 1902 r., który wybuchł w Pleszewie tuż po słynnym strajku dzieci wrzesińskich. Po ukończeniu Szkoły Katolickiej w Pleszewie, w 1906 r. rozpoczął naukę w Królewskim Katolickim Gimnazjum w Ostrowie Wielkopolskim, w którym prowadził działalność konspiracyjno-patriotyczną poprzez pracę w Towarzystwie Tomasza Zana, ruchu skautowym i Klubie Sportowym „Venetia”. Naukę kontynuował w gimnazjum klasycznym w Kępnie, w którym w 1914 r. złożył egzamin dojrzałości. W latach szkolnych zorganizował w Pleszewie koło wstępne Towarzystwa Tomasza Zana oraz skauting. Podczas I wojny światowej walczył na froncie zachodnim w stopniu podporucznika artylerii. Jesienią 1918 r. powrócił do rodzinnego Pleszewa i aktywnie włączył się w tajną działalność niepodległościową. Uniknięcie konfrontacji zbrojnej w listopadzie 1918 r. Pleszew zawdzięcza właśnie ppor. Ludwikowi Bociańskiemu, który posłużył się fortelem, aby zmusić Niemców do porzucenia wojska i wyjazdu z miasta. Bociański udał się do koszar i przedstawiając się jako pruski oficer oświadczył zgromadzonym żołnierzom, że cesarz Wilhelm II uciekł z kraju, a przysięga wojskowa przestała ich obowiązywać. Mogą więc bez przeszkód wracać do domów rodzinnych. Udzielił tym samym żołnierzom bezterminowego urlopu i wystawił dokumenty podrózne. Niemcy masowo opuszczali koszary, a ich miejsce zajęli polscy rezerwiści. Utworzyli oni 15-osobową Radę Żołnierską, na czele której stanął ppor. Ludwik Bociański. W połączeniu z Radą Robotniczą powstała wkrótce Rada Robotników i Żołnierzy z Ludwikiem Bociańskim na czele, która przejęła władzę w powiecie pleszewskim 13 listopada 1918 r. Następnie Bociański wszedł w skład Tymczasowej Rady Ludowej i wreszcie Rady Ludowej na Powiat Pleszewski, która zajmowała się różnorakimi obszarami życia społecznego m.in. organizacją administracji powiatowej i miejskiej, finansami, komunikacją pocztową i kolejową, sprawami szkolnymi itp. Bociański stał na czele komisji do spraw milicji i zajmował się formowaniem Straży Obywatelskiej tzw. milicji dla miasta Pleszewa i

powiatu pleszewskiego. W końcu listopada 1918 r. został organizatorem i dowódcą Służby Straży i Bezpieczeństwa w Pleszewie. Choć formacja miała się składać po połowie z Polaków i Niemców, dzięki jego zabiegom w pleszewskim oddziale służyli wyłącznie żołnierze narodowości polskiej. Dość szybko i sprawnie sformował więc pododdziały wojska w Pleszewie i tym samym pod koniec listopada 1918 r. Polacy byli gotowi do formalnego objęcia władzy w mieście w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej. Pod koniec grudnia 1918 r. Bociański dysponował już dwiema kompaniami piechoty, a pleszewski batalion liczył około 500 ludzi. Od pierwszego dnia powstania wielkopolskiego brał w nim czynny udział, najpierw w Poznaniu, a następnie na południu Poznańskiego, walcząc na czele zorganizowanego przez siebie batalionu strzelców pleszewskich, z którym m.in. wyzwolił Ostrów Wielkopolski. Jako komendant garnizonu w Pleszewie zajmował się też sprawami mobilizacyjnymi i aktywnie uczestniczył w pracach miejscowej Rady Ludowej. Już 2 stycznia 1919 r. na jej posiedzeniu namawiał zebranych do przejęcia władzy w imieniu narodu i państwa polskiego. Formalnie przejęcie pełni władzy nastąpiło 3 stycznia 1919 r., co potwierdziła publiczna uroczystość na znak odzyskania niepodległości w dniu 6 stycznia na pleszewskim rynku. W styczniu 1919 r. Pleszewski Pułk Strzelców składał się z 4 kompanii i zapewniał rezerwę dla całego południowego frontu powstańczego. Bociański miał pod bronią wówczas 800 żołnierzy, którzy aktywnie walczyli w kolejnych potyczkach powstania wielkopolskiego.

W marcu 1919 r. zorganizował 8 wielkopolski pułk piechoty (przemianowany w 1920 r. na 62 Pułk Piechoty Wielkopolskiej). Początkowo dowodził w nim I batalionem, następnie całym pułkiem. W 1919 r. przystąpił do organizacji Grudziądzkiego Pułku Strzelców. Pułkiem, w międzyczasie przemianowanym na 64 Grudziądzki Pułk Piechoty, dowodził do 28 października 1921 r. Walczył z bolszewikami nad Bugiem. W składzie 16 Dywizji Piechoty brał udział w bitwie warszawskiej. W październiku 1921 r. został powołany na roczny kurs doszkalający w Wyższej Szkole Wojennej w Warszawie. W 1922 r. po ukończeniu kursu otrzymał tytuł oficera Sztabu Generalnego i przydzielony został do Biura Ścisłej Rady Wojennej na stanowisko referenta w Oddziale III a. Od lutego 1924 r. zajmował stanowisko szefa Wydziału Wywiadowczego Oddziału II Sztabu Generalnego. W przewrocie majowym 1926 roku opowiedział się zdecydowanie po stronie Piłsudskiego, który docenił jego lojalność i pozostawił go na dotychczasowym stanowisku. W marcu 1927 roku mianowany został dowódcą 86 Pułku Piechoty w Mołodecznie. Tamże z jego inicjatywy wybudowany został imponujący pomnik poległych żołnierzy w kształcie łuku z kaplicą Matki Boskiej na szczycie, zwany później Ostrą Bramą Mińską. Od 1 lipca 1930 r. do 7 listopada 1934 r. był komendantem Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi Mazowieckiej -Komorowie. Właśnie tam Bociański wprowadził do ceremoniału mianowania na pierwszy stopień oficerski

pasowanie szablą, który to zwyczaj utrzymał się aż do czasów współczesnych. Następnie wyznaczony został na stanowisko dowódcy piechoty dywizyjnej 20 Dywizji Piechoty w Baranowiczach.

W 1935 r. został przeniesiony do służby cywilnej, na stanowisko wojewody wileńskiego. W maju 1939 r. objął funkcję wojewody poznańskiego, z głównym zadaniem zneutralizowania w regionie dywersyjnej niemieckiej V kolumny. Podczas kampanii wrześniowej opuścił Poznań. 6 września 1939 r. został powołany na stanowisko naczelnego kwatermistrza rządu. 17 września 1939 r. na moście granicznym na Czeremoszu w Kutach zastąpił drogę Naczelnemu Wodzowi Edwardowi Śmigłemu-Rydzowi, zamierzającemu opuścić kraj. Wobec fiaska wyperswadowania mu tego pomysłu, w proteście targnął się na swoje życie. Próba okazała się nieudana, ciężko ranny Bociański został przewieziony do Rumunii, gdzie został internowany. Po okresie internowania, przedostał się do zachodniej Europy. Pomimo prób, nie uzyskał przydziału do Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie. W 1947 r. osiadł w Wielkiej Brytanii. Podczas życia na emigracji nie angażował się w życie polityczne kręgów emigracyjnych, ale utrzymywał kontakty z organizacjami kombatanckimi i pisał artykuły okolicznościowe. Zmarł 7 lutego 1970 r. w Londynie i został pochowany na cmentarzu Gunnersbury. W roku 2009 prochy płk. Ludwika Bociańskiego - zgodnie z jego ostatnią wolą - zostały sprowadzone do rodzinnego Pleszewa i z honorami wojskowymi złożone w kwaterze powstańców wielkopolskich na cmentarzu przy ul. Kaliskiej.

Ludwik Bociański został odznaczony Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari (1921), Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski (1936), Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (1932), Krzyżem Niepodległości z Mieczami (1932), Krzyżem Walecznych, Złotym Krzyżem Zasługi (1925) oraz licznymi orderami zagranicznymi.

Ludwik Bociański to jeden ze znamienitszych pleszewian, na pewno zasługujący na upamiętnienie jako patron jednej z ulic. Był wybitnym wojskowym, a jego działalność przyniosła wojsku polskiemu wielkie korzyści. Dla Pleszewa najważniejsze są jego zasługi przy odradzaniu się państwa polskiego po okresie zaborów i I wojnie światowej. Był świetnym strategiem, doskonale wyczuwał sytuację społeczno-polityczną, miał też wiedzę o ogólnej sytuacji wojskowej. Doskonale wiedział więc w którym momencie pleszewianie powinni przejąć władzę, do czego gorąco namawiał. Ks. Kazimierz Niesiołowski największe zasługi w pokojowym objęciu władzy w Pleszewie przypisywał właśnie Ludwikowi Bociańskiemu. Podkreślał, że brak przelewu krwi w naszym powiecie to główna zasługa dopiero co zorganizowanego przez Bociańskiego wojska.

Dodatkowo nowopowstała ulica jego imienia znakomicie wpisuje się w schemat okolicznych ulic: połączy ulicę 70 pułku piechoty i Armii Poznań.

Podjęcie tej uchwały jest w pełni uzasadnione, ponieważ stanowi zadość woli wnioskodawców, a także nadanie nazwy drodze ułatwi prowadzenie numeracji porządkowej, która będzie czytelna i jednoznaczna .